

A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság

Pfv.V.20.842/2014/5. szám

A Kúria dr. Sebestyén Ágota ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Hergert Ibolya ügyvéd által képviselt alperes ellen biztosítási kártérítés iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróság előtt 13.P.108.255/2011. számon indult és a Fővárosi Bíróság által 56.Pf. 638.454/2013/4. számú ítélettel befejezett perében a felperes 29. sorszámu felülvizsgálati kérelme folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezését hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 36.200 (harminchatezer-kettőszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 100.000 (egyszázezer) forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s:

Az elsőfokú bíróság felülvizsgálati kérelemmel érintett ítéleti rendelkezésével két millió forint nem vagyoni kár megtérítésére kötelezte az alperest, az ezt meghaladóan előterjesztett további egy millió forint nem vagyoni kártérítés iránti keresetet elutasította.

A kártérítés alapjául megállapított tényállás szerint 2008. március 7-én közlekedési baleset érte a felperes házastársát, aki a bekövetkezett balesetben 50 % mértékben közrehatott. Pongó Mátyás a balesetet követően 11 napot kórházban töltött. Maradandó 40%-os mértékű össz-szervezeti egészségkárosodást szenvedett végtag- és csípősérülése folytán; tartós állást, járást és jobb felső végtag

használatát igénylő munkát nem végezhet. A balesetet okozó személygépkocsi üzemeltetőjének felelősségbiztosítójaként az alperes peren kívül megtérítette a sérült vagyoni és nem vagyoni kárát.

Az elsőfokú bíróság igazságügyi pszichológus szakvéleménye alapján megállapította, hogy a felperes személyi és családi körülményeiben férjének balesete miatt új élethelyzet alakult ki, melyhez alkalmazkodnia kellett. Élettere, szociális kapcsolatai beszűkültek, napi rutintevékenységei megnövekedtek. Emelkedett szorongás, indulati feszültség jelentkezett nála. A felperes életminősége a férje balesete miatt romlott, házastársával való kapcsolatában pszichés állapotára kiható negatív változás állt be, amely érintette szexuális életét is. Ezért az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a balesetkor hatályban volt 1949. évi XX. törvény (Alkotmány) 76/D. §-ában meghatározott lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez fűződő jogának sérelme miatt jogosult a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 345.§(1) bekezdése, 355. § (1) bekezdése, és 559. § (1) bekezdése, valamint a 190/2004. (VI.8.) Kormányrendelet 1. melléklet 1. pontja alapján az ítéletben meghatározott összegű nem vagyoni kártérítésre.

Az elsőfokú bíróság az összegszerűség meghatározásánál nem vette figyelembe az alperes által kért 50%-os mértékű károsulti közrehatást, mert nem a felperes hatott közre a balesetben, ezért a károsulti közrehatás az ő terhére nem értékelhető..

Az elsőfokú bíróság 128.574,- forint részperköltség megfizetésére kötelezte az alperest a felperes javára a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 78. § (1) bekezdése és 81. § (2) bekezdése alkalmazásával.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes fellebbezett, és a nem vagyoni kártérítés egy millió forintba történő leszállítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a kártérítés alapjául szolgáló körülményeket tévesen mérlegelte, ezért a hátrányok kompenzálásához szükséges kártérítést túlzott összegben állapította meg.

A másodfokú bíróság helyt adott az alperes fellebbezésének, és a fizetendő nem vagyoni kártérítést egy millió forintba leszállította. Elfogadta ítélezése alapjául a megállapított tényállást, és e körben mindazokat a körülményeket, amelyeket az elsőfokú bíróság is értékelte. Ugyanakkor álláspontja szerint

tévedett az elsőfokú bíróság abban, hogy a károsult közrehatását nem vette figyelembe a kártérítés összegszerűségének megállapításakor. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a mérlegelés körébe kellett volna vonni azt a tényt is, hogy az alperes csak 50 %-os mértékben felel a biztosítottja által okozott kárért, és nem köteles megtéríteni a kárnak azt a részét, amely a felperes házastársának jogellenes magatartásával okozati összefüggésben merült fel a felperesnél.

Emellett a kártérítés összegszerűségét a balesetkori ár- és értékviszonyokra is figyelemmel jelentősen eltúlzottnak találta. Ezen okok alapján a nem vagyoni kártérítés összegét leszállította.

A másodfokú bíróság megváltoztatta az elsőfokú perköltség összegét is, mert álláspontja szerint az alperes nagyobb részben lett pernyertes, ezért mellőzte az alperes elsőfokú perköltségben való marasztalását a Pp. 81. § (1) bekezdésére hivatkozva.

A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálat kérelmet nyújtott be, melyben kérte a jogerős ítélet nem vagyoni kártérítésre vonatkozó rendelkezésének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását.

Felülvizsgálati kérelmét azzal indokolta, hogy a jogerős ítélet megalapozatlan, mert a házastársa balesetével összefüggő tényállást az eljáró bíróságok nem tisztázták kellő mélységben, és ezért megalapozatlan a károsult 50 %-os közrehatás megállapítása is. Téves a tényállás abban a részében is, hogy férje 11 napot töltött kórházban, mert 6 hétig állt kórházi kezelés alatt.

Nem kellő súllyal értékelte a bíróság jogerős ítéletében az őt ért pszichikai sérülést, amely a baleset folytán átalakult életvitele miatt következett be. Lévéen a felperes maga is rokkant, fokozottan sújtja az, hogy férje segítségére nem számíthat. Utalt továbbá arra is, hogy a baleset folytán házastársa egészségkárosodása miatt szexuális életük szinte lehetetlenné vált, melyet ugyancsak értékelni kell a kárpótlás összegének meghatározásakor. Az elsőfokú bíróság által meghatározott két millió forint kártérítés egyáltalán nem volt „jelentősen eltúlzott” vagyoni körülményeik, kialakult életvitelük hátrányos megváltozása miatt. Hivatkozott az Alkotmánybíróság személyiségi jogsértéssel összefüggő 34/1992. (VI. 1.) AB határozatában foglaltakra.

Sérelmezte azt is, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú perköltségre vonatkozó ítéleti rendelkezést a felperes hátrányára megváltoztatta, holott a felperes nem tekinthető pervesztesnek.

Kifogásolta továbbá a másodfokú ítélet Pp. 254.§ (4) bekezdésében foglalt határidőt sértő kézbesítését.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte annak helyes indokaira utalva. Kiemelte, hogy a felperes Pongó Mátyás balesetben való közrehatását alaptalanul vitatja, mert ezt jogerős szabálysértési végzés is megállapította, s erre tekintettel kötött vele az alperes is egyezséget peren kívül. Utalt arra, hogy a szakvélemény szerint csupán részben a baleset következménye a felperes pszichés sérülése. Helyen értékelte a másodfokú bíróság a baleseti sérült közrehatását az összegszerűség mérlegelésénél, amelyet az elsőfokú bíróság elmulasztott. Az összegszerűség megfelel a balesetkori ár- és értékviszonyoknak.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes felülvizsgálati kérelmében arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság részben tévesen állapította meg a tényállást a felperes házastársának közlekedési balesetben való közrehatását, illetve kórházi ápolás időtartamát illetően. Ezen túlmenően a felperes nem vagyoni kárát előidéző hátrányokat nem értékelte megfelelő súllyal, és nem a károsodás bekövetkeztekori ár- és értékviszonyok alapján határozta meg a kárpótlást.

A Kúria a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. §-ának (1) és (2) bekezdése értelmében a jogerős ítéletet az abban megállapított tényállás alapján a felülvizsgálati kérelem korlátai között vizsgálhatja felül. Amennyiben a jogerős ítéletben a bíróság a tényállást iratellenesen állapítja meg, vagy okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó módon történt a bizonyítékok mérlegelése, akkor lehetséges az ügy érdemi elbírálására kiható jogszabálysértés megállapítása.

A felperes tartalmát tekintve lényegében a Pp. 206. § (1) bekezdésének sérelmére hivatkozott a bizonyítékok értékelése körében. Eszerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg, a bizonyítékokat a maguk összességében

értékeli és meggyőződése szerint bírálja el. Ilyen szabálysértést a Kúria nem észlelt.

A Pp. 206. §-ában foglalt a bizonyítékok szabad mérlegelésének elvéből következően a mérlegelés alapján megállapított tényállás akkor helytálló, ha az nem iratellenes, okszerű és a logika szabályait nem sérti. A bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapuló tényállás a másodfokú bíróságot is köti, és a bizonyítékok felülmérlegelésére akkor kerülhet sor, ha a tényállás megállapítása során a bíróság a bizonyítékok mérlegelésére vonatkozó szabályt sérti.

Az elsőfokú bíróság ítéletében a felperes házastársának a közlekedési balesetben történő közrehatására vonatkozó megállapítás a Pesti Központi Kerületi Bíróság szabálysértést elbíráló jogerős végzésén alapult. Ezt a megállapítást e tényállási elemet érintő fellebbezés hiányában a másodfokú bíróság is elfogadta ítélezése alapjául. A felperes maga csatolta be keresetleveléhez azt a

közlekedési balesettel összefüggően a kártérítés rendezésére létrejött megállapodást, amelyet az alperes és Pongó Mátyás kötött, s amelyben a felek rögzítették, hogy a 2008. március 7-én történt közlekedési baleset következtében a sérült közrehatása 50 %-ban volt megállapítható.

A Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el. Ezzel összefüggésben a bizonyítás sikertelenségének következményeit a bizonyításra kötelezett félnek kell viselnie. A törvény idézett rendelkezéséből következően a Ptk. 345. § (2) bekezdése alapján az alperes bizonyította, hogy a fokozott veszéllyel járó tevékenység folytatásából eredő kárt részben a károsult felróható magatartása okozta, amely miatt ebben a részében nem köteles kártérítésre.

A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte az alperes kártérítés alóli részbeni mentesülését eredményező bizonyítékokkal szemben az alperes teljes felelősségét igazoló körülmények bizonyítása. Ez a bizonyítás nem járt eredménnyel. Ezért az eljáró bíróságok a bizonyítékok okszerű mérlegelésével jutottak arra a következtetésre, hogy a felperest ért kár megtérítéséért az alperes csak a megállapított mértékben tartozik felelősséggel.

Megjegyzi a Kúria, hogy a felperes nem vitatta az elsőfokú bíróság ítéletének azt a rendelkezését, amely 50 %-os károsulti közrehatás

figyelembevételével kötelezte az alperest vagyoni kártérítésként járadék megfizetésére.

Nem állapították meg tévesen az eljáró bíróságok azt sem, hogy a felperes házastársa a balesetet követően 11 napig állt kórházi kezelés alatt, mert a Baleseti Központ igazolása szerint közvetlenül a balesetet követően 11 napig ápolták kórházban. Ennek nem mond ellent, hogy a balesetet követően rehabilitáció érdekében későbbi időszakban is kórházi kezelés alatt állt, ez a tény azonban a megállapított tényállás módosítását nem eredményezi.

Helyesen vizsgálták az eljáró bíróságok a felperes balesettel összefüggésben kialakult nem vagyoni kárait, tárták fel azokat a körülményeket, amelyek élet- és testi épséghez való személyiségi joga megsértésével okozati összefüggésben álltak. Mindkét fokon eljáró bíróság értékelte a felperes igazságügyi pszichológus szakértői véleménnyel alátámasztott pszichés károsodását, a balesettel összefüggésben keletkezett intim házastársi kapcsolata nehézségeit, valamint életvitele elnehezülését.

Ugyanakkor a másodfokú bíróság helytállóan vonta a mérlegelés körébe - az elsőfokú bíróság által mellőzött - azon tény, hogy a bekövetkezett balesetért az alperest, mint felelősségbiztosítót csak részben terheli a felelősség. Helyesen állapította meg, hogy az alperes csak olyan mértékig köteles helytállni, amilyen mértékben a biztosítottja felelős az okozott kárért, viszont nem köteles megtéríteni a kárnak azt a részét, amely a felperes házastársának jogellenes, szabálysértést is megvalósító magatartásával okozati összefüggésben merült fel a felperesnél. E bizonyíték értékelése - a károsulti közrehatás- olyan új körülmény figyelembevételének tekinthető, amelyre a nem vagyoni kárpótlás összegének megállapításakor tekintettel kellett lenni.

A másodfokú bíróság a bizonyítékok okszerű mérlegelésével jogszabálysértés nélkül állapította meg az alperes kártérítési felelősségét, annak mértékét. Helytállóan értékelte a balesettel összefüggésben elszenvedett nem vagyoni hátrányok mérlegelése mellett azt, hogy a felperes kárát részben nem az alperes, hanem a felperes házastársa - a felelősség szempontjából harmadik személy - okozta. A Pp. 206.§ (1) bekezdése szerint mérlegelte a nem vagyoni hátrányokat kompenzáló kártérítés mértékét, a káresemény idején érvényesülő ár -és értékviszonyokra tekintettel.

Ugyancsak alaptalanul vitatta a felperes a másodfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezését. A másodfokú bíróság

a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján indokoltan kötelezte a nagyobb részben pervesztes felperest az alperes javára részperköltség megfizetésére és alappal mellőzte a Pp. 81. § (2) bekezdésének alkalmazását, tekintettel arra, hogy a felperes követelése a megítélt összeghez viszonyítva nyilvánvalóan túlzott volt.

A felperesnek a másodfokú határozat kézbesítésével kapcsolatos eljárási szabálysértésre vonatkozó kifogása a felülvizsgálati eljárás során nem vehető figyelembe, azt a Pp 114/A.-a szerinti eljárásban sérelmezhetette a felperes.

A fent kifejtettekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálattal érintett részében a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok miatt nem jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta. A Kúria a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. A felperes személyes költségmentessége folytán a le nem rótt felülvizsgálati illetéket a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§ (1) és (2) bekezdése, valamint 14.§ alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. november 12.

. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke Dr. Sándorné dr. Nagy Erika
s.k. előadó bíró Dr. Szűcs József s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő

